

Hørings svar fra Gravplassmyndigheten i Nes ved kirkevergen

I planbeskrivelsen til kommunedelplanen løftes spørsmålet «Hvordan skal gravplassbehovet for Årnes løses?» Spørsmålet blir i liten grad besvart i kommunedelplanen.

Som øverste leder for gravplassforvaltningen i Nes ønsker kirkevergen å komme med noen innspill.

I vinter ba kommunen Nes kirkelige fellesråd om å bestille og finansiere en gravplassmelding, denne er nå ferdig og vil bli sendt til kommunen så raskt vi får klarsignal fra Grindaker AS. Gravplassmeldingen er utarbeidet av Grindaker AS i samarbeid med Nes kirkelige fellesråd våren 2022. Meldingen er tenkt som et førende dokument for utvidelse og omregulering av de syv gravplassene i kommunen i årene frem mot 2050. I alle kommuner skal det finnes minst én gravplass og til enhver tid være tilstrekkelig ledige graver som tilsvarer minimum 3% av kommunens befolkning (§ 2). I Nes kommune er det også ønske og tradisjon for at det til enhver tid skal være ledige graver ved den gravplassen innbyggerne naturlig og geografisk sokner til. Som planbeskrivelsen peker på er det i Årnes utfordringen er størst. Kommunen totalt sett har god kapasitet.

Det ble gjennom en arealbehovsanalyse fra 2014 gjort rede for alternativer til mulige utvidelser i tilknytning til eksisterende gravplass. Rapporten anslo at Årnes kirkegård sannsynligvis ville være fullt belagt i dag (2022).

Det ble i rapporten konkludert med at en utvidelse ved Årnes kirkegård med et 20-års perspektiv vil kreve utvidelse på et areal på om lag 11 000m². Som følge av dette ble det foreslått og vurdert 3 mulige utvidelsesarealer:

Utvidelsesareal 1 i direkte tilknytning til den eldre del av gravplassen mot nord (Runnivegen 1)

Utvidelsesareal 2 syd for siste utvidelsesareal, ned mot Fylkesvei 175

Utvidelsesareal 3 som en videreføring av siste utvidelse østover, ned mot Fylkesvei 175

Gravplassmeldingens anbefaling for situasjonen på Årnes er som følger:

«I samsvar med behovsanalysen fra 2014, stiller vi oss bak at Utvidelsesareal 1 anses som meget godt egnet for utvidelse om man kun ser på arealene. Her er god tilgjengelighet, flatt terreng, eksisterende vegetasjon av høy kvalitet og god mulighet for tilrettelegging av mer parkeringsareal.

Tatt i betraktning det kommende arealbehovet for gravplasser ved Årnes kirke, vil det likevel være hensiktsmessig å vurdere å i tillegg utvikle Utvidelsesareal 2 og 3. Her følger riktignok en del tiltak knyttet til tilgjengelighet og universell utforming, terrengtilpasninger og tiltak knyttet til støy/buffer mot FV 175. En må derfor legge til grunn at noe areal vil gå med til å gjøre området egnet for gravlegging. En mulighet er å se på alternative gravtyper i dette området, som navnet minnelund, urnevegger o.l. Dette kan gi flere muligheter knyttet til utnyttelse av tomte og de krevende terrengforholdene. Det er i tillegg større usikkerhet knyttet til hvor vidt en får anlagt nytt parkeringsareal i forbindelse med Utvidelsesområde 2 eller 3. Det krever avkjøring fra FV 175, som forutsetter godkjenning av Statens Vegvesen.»

I planbeskrivelsen under Grav- og urnelund står det:

Totalt sett har Nes kommune tilstrekkelig areal avsatt til grav- og urnelund. Det er derfor ikke avsatt nye arealer til grav- og urnelund. Det skal utarbeides en gravplassmelding for blant

annet å se på lokale behov. For Årnes kirkegård løses behovet for utvidelsesareal på kort sikt med bedre utnyttelse innenfor eksisterende avsatte områder.

Gravplassmyndigheten vil sterkt uttrykke at «å løse behovet for utvidelsesareal på kort sikt med bedre utnyttelse innenfor eksisterende avsatte områder» allerede i stor grad er utført etter arealbehovsanalyse fra 2014 og er medvirkende årsak til at gravplassen ikke er full i 2022 slik som rapporten sa den ville være. Det er utført en rekke tiltak på gravplassen, men nå er det svært lite igjen å gjøre. Ifølge Gravplassmeldingen vil gravplassen på Årnes være fullt belagt innen 2030. Dette er etter at det er satt i gang tiltak for bedre utnyttelse av eksisterende avsatte områder, så dette er lite i relevant for kommende kommunedelplan.

Gravplassmeldingen konkluderer med at:

«Presset er størst i kommunesenteret Årnes og en ser av gravkapasitetstabellen at det her er et nokså umiddelbart behov for utvidelse av gravplassen. For de resterende gravplassene i kommunen er behovet for omregulering av disponibelt areal størst, herav omgjøring av ledige kistegraver til urnegraver.

Det er viktig å ha fritt valg knyttet til hvilken gravplass man skal gravlegges, og det kan være belastende for innbyggerne i kommunen å potensielt ikke vite hvorvidt de kan få en plass på den gravplassen de ønsker. Samtidig er det viktig å unngå at ansatte på de ulike gravplassene ikke vet hvor vidt de har plass når neste dødsfall inntreffer. Dette er scenarioer man ønsker å motarbeide og avverge, og som bør ligge til grunn for fremtidig planlegging og disponering av gravplassene.»

Gravplassmyndigheten ved kirkevergen vil komme med følgende innspill til kommunen:

Plassbehovet på Årnes gravplass kan slik kirkevergen ser det løses på følgende måter:

1. Utvidelse i områdene anbefalt av analyse fra 2014 og Gravplassmeldingen fra 2022.
2. En åttende gravplass i nærheten av Årnes sentrum. Fordelen med dette er at det vil kunne bygges et livsynsåpent seremonirom tilrettelagt for annen gravferd enn kirkelig. Kirkevergen har god kontakt med Human Etisk Forbund i Nes, og ser at det er ønskelig med og behov for egnet seremonirom. I tillegg vil gravplassen kunne være universell utformet som er en utfordring på flere av gravplassene i Nes. Hvis dette er aktuelt bør kommunen regulere inn passende tomt i ny kommunedelplan.
3. Innbyggere som sokner til Årnes må gravlegges på andre gravplasser i Nes. Hvis dette er konklusjonen fra kommunen bør dette så raskt som mulig uttrykkes tydelig slik at innbyggere og Gravplassmyndigheten vet hva de har å forholde seg til. Vinteren 2022 ble det gjennomført en undersøkelse med nærmere 800 respondenter som også er skrevet om i Gravplassmeldingen. Denne sier blant annet at:
  - Hvor man gravlegges har stor betydning for befolkningen i kommunen
  - 45 % svarer at det er svært viktig at gravplassen er nært til bosted
  - Familiær tilknytning til gravplassen er viktig for omtrent halvparten av respondentene
  - Innbyggere på Årnes skiller seg ut som eneste område hvor gravplassens nærhet til bosted er det aller viktigste for valg av gravplass

- I pressområder, som Årnes, hvor det er stor tilflytting av relativt voksne innbyggere, er det særlig viktig med nærhet til gravplassen.

Om kommunen går for å endre tradisjonen med å få gravlegges ved den gravplassen man ønsker og / eller tilhører, vil dette trolig møte mye motstand fra et betydelig antall innbyggere i Nes.

4. Er ikke alene en løsning, men navnet minnelund på alle gravplasser i Nes er økonomisk og plassmessig gunstig. Urnevegg kan også være et alternativ. Årnes gravplass har i 2022 ferdig navnet minnelund med plass til cirka 400 urner. Ved å benytte deler av arealet regulert til gravplass vil det i fremtiden mulig være behov for flere slike løsninger på dette området.

Forslag til ny kommunedelplan sier svært lite om gravplassene, selv om den løfter spørsmålet om plassmangel på Årnes. Som tidligere nevnt er det som foreslås å være «kortsiktig løsning» allerede gjennomført eller planlagt gjennomført av Gravplassmyndigheten. Gravplassmeldingen 2022 vil bli sendt til Nes kommune, og kirkevergen ser frem til et godt og viktig samarbeid om strategi for gravplassens utvikling i perioden for ny kommunedelplan.